

Training De Schoor

De begeleiding van kinderen met taalbegripsproblemen

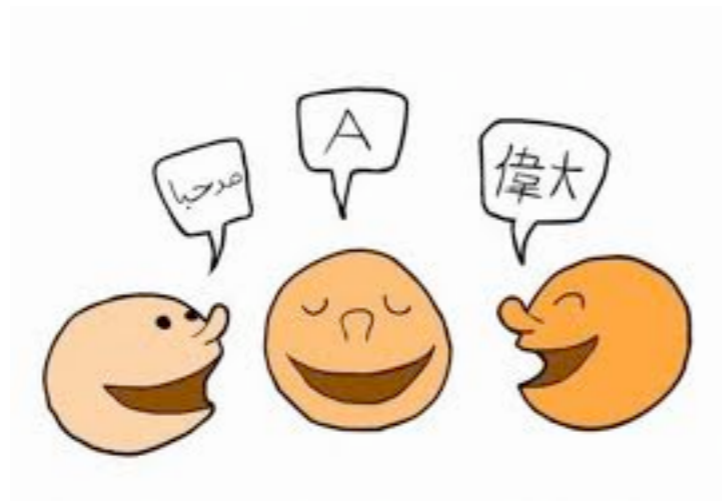

Cursusprogramma

- Bijeenkomst 1: - theorie spraak- en taalverwerving
- Bijeenkomst 2: - reflectie eigen taal
  - observeren
- Bijeenkomst 3: - sociaal-emotionele ontwikkeling en taal
  - gesprekken met kinderen

Spraak en taal; begrippen

taal

Taal als middel
tot
communicatie
en
expressie

Spraakontwikkeling / fonologie en articulatie

- Klanken horen
- Klanken vormen
- Van klank tot woord:
- Van woord tot zin

Normale taalverwerving

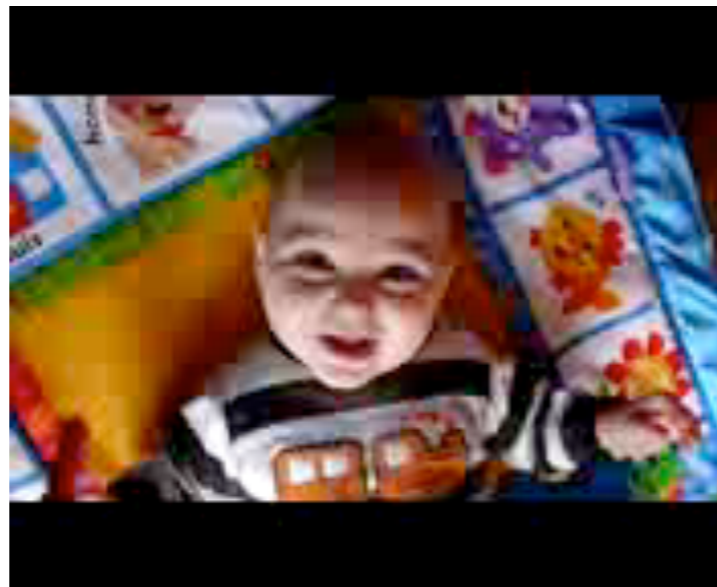

- Voortalige fase: 0-1;0 jaar
- Vroegtalige fase: 1;0-2;6 jaar
- Differentiatiefase: 2;6-5;0 jaar
- Voltooiingsfase: 5;0-9;0 jaar

Normale taalverwerving

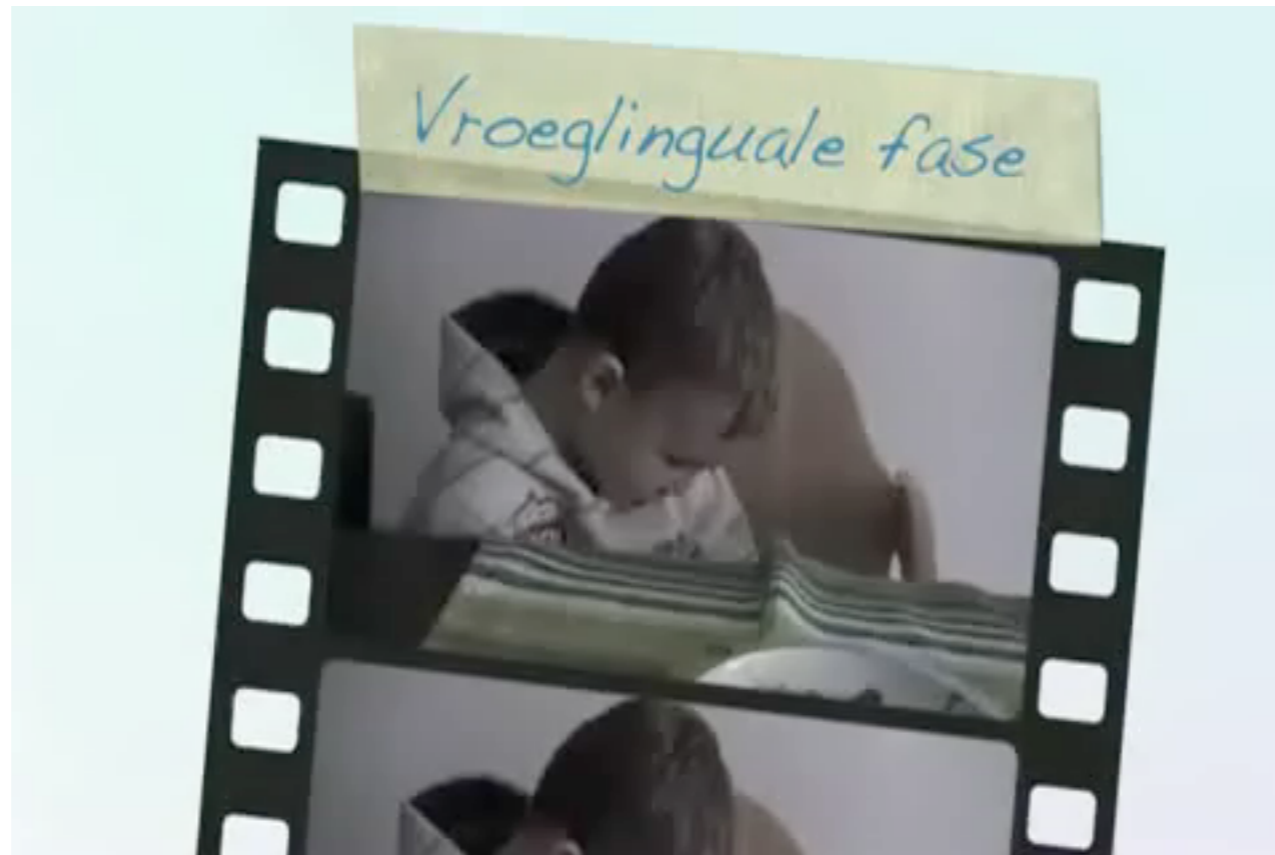
- Voortalige fase: 0-1;0 jaar

Normale taalverwerving

- Vroegtalige fase: 1;0-2;6 jaar

Normale taalverwerving

- Differentiatiefase: 2;6-5;0 jaar

Normale taalverwerving

- Voltooiingsfase: 5;0-9;0 jaar

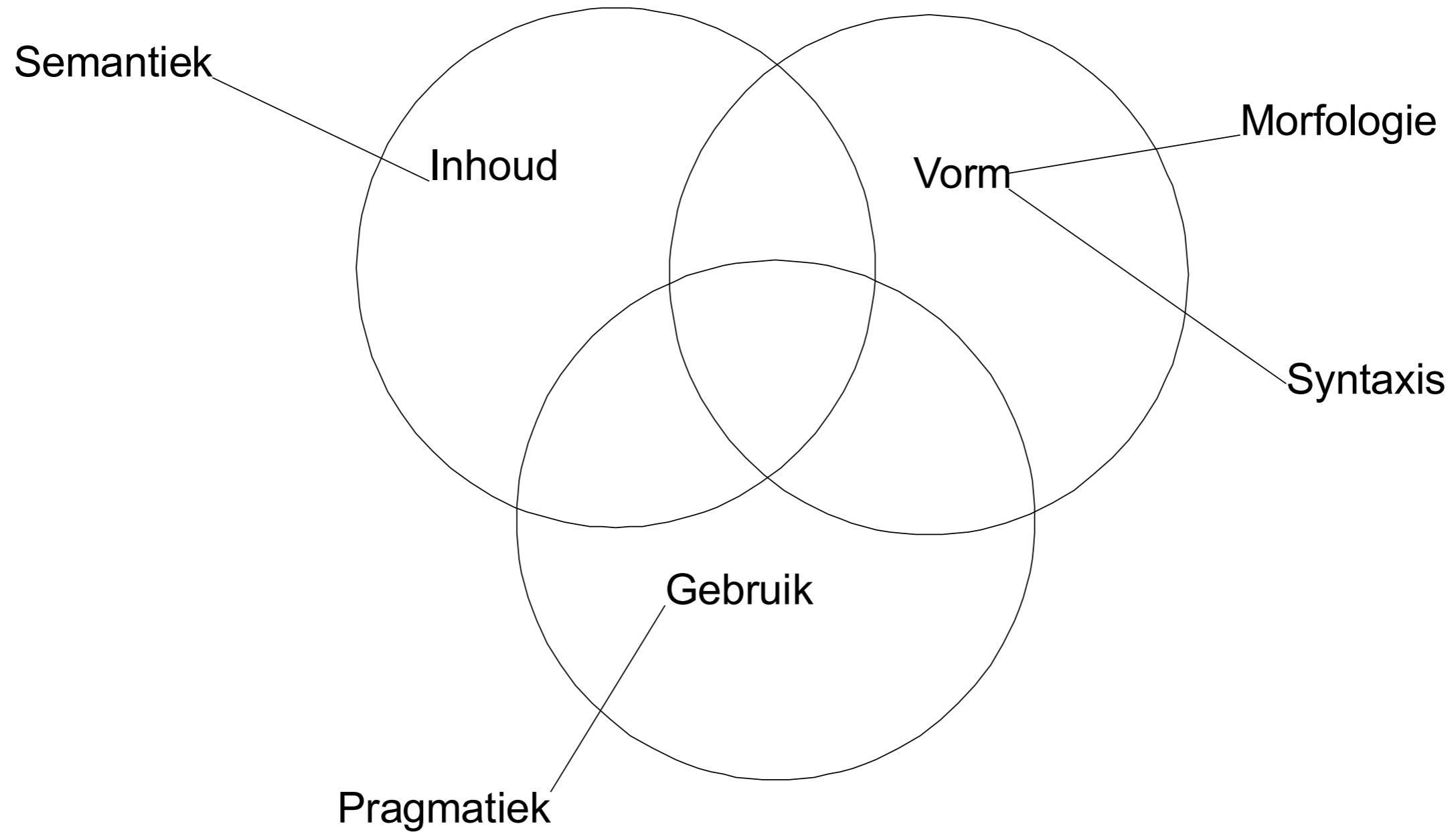
Taalverwerving

- “Taal is een **code** waardoor ideeën over de werkelijkheid worden weergegeven in een conventioneel **stelsel** van willekeurige signalen met het **doel** die over te brengen aan de ander.” (Bloom & Lahey (1978) *Language development and language disorders*)

Taalverwerving

Aspecten van taal

Taalniveau	Receptief	Expressief
Fonologie = klankontwikkeling (vorm)	Auditieve verwerking/klankbeeld	Articulatie
Semantiek/lexicon = betekenisverlening/woordenschat (inhoud)	Woordenschat	Woordenschat/ woordvinding
Morfologie = woordvorming (vorm)	Betekenisverlening aan vervoeging en verbuiging	Toepassing van vervoeging en verbuiging
Syntax = zinsbouw (vorm/inhoud)	Begrip van complexe zinnen	Woordvolgorde
Pragmatiek = communicatie (gebruik)	Aandacht voor taal	Afstemming communicatie
Prosodie =intonatie (vorm/gebruik)	Begrip van melodie in woorden en zinnen	Hanteren van melodie in gesproken taal

Schema 1 Aspecten van taal

Taal en communicatieproblemen

- Meertaligheid...
- Spraak- en taalstoornissen...
- Cognitie
- Achtergrond/ milieu

Taalbegripsproblemen in de praktijk

- Signaleren van taalbegripsproblemen
- Observeren
- Reflecteren

Signalen bij taalbegripsproblemen

- Gedrag: druk of stil
- Friemelen
- Oogcontact
- Angstig
- Moeite met veranderingen/
onvoorspelbaarheid
- Werkhouding
- Verwerkingstijd

Taalgedrag

- Verwijswoorden
- Rekentaal
- Zins- en tekstbegrip
- Hoofd- & bijzaken
- Oorzaak & gevolg
- Middel & doel
- Taalvorm
- Prosodie
- Mimiek
- Figuurlijk taalgebruik
- Echolalie

Observeren ...

- Observeren is een systematisch waarnemen, registreren en interpreteren van gedrag op grond van een vraagstelling, waarbij de observator zich als toeschouwer opstelt.

Observeren

- De lichamelijke ontwikkeling
- De cognitieve ontwikkeling
- De ontwikkeling van de motivatie
- De emotionele ontwikkeling
- De sociale ontwikkeling
- **De communicatieve ontwikkeling**

Vijf stappen van observeren

- De vraag- of probleemstelling
- De waarneming
- De registratie
- De interpretatie
- De handeling en/of advies

Valkuilen

- Objectiviteit
- De belevingswereld van de observator

- Het risico van te sterke identificatie
- Projectie
- Het referentiekader van de observator
- Vooroordelen
- Te snel generaliseren / stereotypering
- Totale leefsituatie van het kind
- Selectieve waarneming

Wat zie jij?

Registratiemethoden

- Beschrijvende observatie
- Journaal / logboek
- Turf-methode
- Tijdsteekproef / intervalobservatie
- ABC-schema

ABC-schema

Antecedents	Behavior	Consequents
Gebeurtenissen voorafgaand aan het gedrag Situatiefactoren	Gedrag	Gebeurtenissen volgend op het gedrag

CONSULT-kader

C	Communicatie
O	Objectief
N	Nieuwe vragen
S	Situatie
U	Uitbreiden actietraject
L	Leren
T	Toetsen

Handelen / advies

- Meer vragen? Wat nu?
- Vervolg observatie...
- Expert inschakelen...
- Aanpak aanpassen...

Reflecteren

- Reflecteren op het eigen handelen
  - Hoe heb ik het aangepakt?
- Reflecteren op de eigen spraak en taal (blz. 84)
  - Hoe heb ik het kind aangesproken/toegesproken?

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- **zelfvertrouwen**
- **stressbestendigheid**
- **assertiviteit**
- nieuwsgierigheid
- zelfcontrole
- behulpzaamheid
- empathie
- verantwoordelijkheidsgevoel
- vastbeslotenheid
- verbondenheid

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Leeftijd	Taal- verwerving	Piaget	Hechting
11		Formeel operationele periode	
7		Concreet operationele periode	
5	Uitbreidende communicatie		
2½	differentiatiefase		
2		Pre-operationele periode	Koppigheid/ Separatie- individuatie
1	Vroeg-linguale periode		
0	Pre-linguale periode	Sensori-motorische periode	Start

---

www.consultaal.nl
info@consultaal.nl
06-28597279

